

Cezary TOMASZEWSKI

***Rhyacophila polonica* MAC LACH. (*Trichoptera*) — nowy gatunek dla fauny Polski oraz kilka nowych gatunków chruścików dla fauny polskich Karpat**

***Rhyacophila polonica* MAC LACH. (*Trichoptera*) — новый вид для фауны Польши и несколько новых видов ручейников для фауны польских Карпат**

***Rhyacophila polonica* MAC LACH. (*Trichoptera*) — a new species for the fauna Polands and some new species of Caddis-flies for the fauna of the Polish Carpathian mountains**

Do stosunkowo najlepiej opracowanych terenów Polski pod względem fauny chruścików należą Karpaty, szczególnie zachodnia ich część. Spisy chruścików z tego obszaru znajdują się w pracach NOWICKIEGO (1865, 1867, 1870), MAJEWSKIEGO (1882, 1885), WIERZEJSKIEGO (1883), DZIĘDZIELEWICZA (1867, 1891, 1895, 1911, 1919, 1920), SCHILLEGO (1902), MINKIEWICZA (1914) i MIKULSKIEGO (1931). Z 223 gatunków chruścików znalezionych dotychczas w Polsce, na Karpaty przypada 79 gatunków. W liczbie tej mieści się 31 gatunków zebranych w Tatrach.

W notatce niniejszej autor podaje 5 nowych dla fauny polskich Karpat gatunków chruścików, w tym 1 nowy dla fauny Polski. Zostały one zebrane przez autora w Tatrach i Bieszczadach oraz przez K. TOMASZEWSKĄ w Beskidzie Sądeckim.

Rhyacophila polonica MAC LACHLAN

Złowiono 2 ♂♂ w Tatrach nad potokiem w Dolinie Białego (19 IX 1958). Jest to nowy gatunek dla fauny Polski. Występowanie jego zanotowano dotychczas tylko w dorzeczach Prutu i Czeremoszu we wschodnich Karpatach na obszarze ZSRR (DZIĘDZIELEWICZ, 1889, 1891, 1919). Jeden spośród złowionych tam okazów przekazał DZIĘDZIELEWICZ przed opublikowaniem do oznaczenia BRAUEROWI w Wiedniu. Okaz ten trafił stamtąd do rąk MAC LACHLANA (1874–1880), któremu posłużył do opisanía wymienionego gatunku.

Holocentropus dubius (RAMBUR)

Znaleziony został w Bieszczadach (28 VIII 1957 — 1 ♂) nad Jeziorami Duszatyńskimi. W Polsce znany był dotychczas ze Śląska (MAC LACHLAN; 1874—1880; ROSTOCK, 1888) i z Jeziora Wigierskiego w postaci larwalnej (RZÓSKA, 1935). Prócz tego w zbiorach Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie znajdują się 4 ♂♂ z Tanowa w powiecie szczecińskim (Stettin, Falkenwalde, 6 VI 1915, leg. L. KRÜGER). Gatunek ten jest rozprzestrzeniony w północnej, zachodniej i środkowej Europie, ponadto w południowo-zachodniej części europejskiej ZSRR.

Mesophylax impunctatus MAC LACHLAN

Larwy złowione zostały przez K. TOMASZEWSKĄ w Krynicy w źródle u stóp Parkowej Góry (2 VI 1957 — 23 okazy). Gatunek ten znany był w Polsce tylko z Jeziora Wigierskiego (DEMEL, 1923), także w postaci larwalnej. Poza Polską stwierdzono jego występowanie w Szkocji, Szwajcarii, Niemczech, Czechosłowacji i na Węgrzech. W Czechosłowacji wykazany został z Jesioników, Beskidu Śląskiego i Orawy, na Węgrzech natomiast tylko z Gór Bukowych. Krynica jest zatem stanowiskiem najbardziej wysuniętym na wschód, a Jezioro Wigry na północny wschód.

Melampophylax nepos (MAC LACHLAN)

Gatunek ten znaleziono w Tatrach w Dolinie Strążyskiej u podnóża Giewontu (22 X 1957 — 5 ♂♂). Znany był dotychczas z Sudetów (ROSTOCK, 1888; ULMER, 1909, 1927; TOMASZEWSKI, 1932) i Gorganów w Karpatach Wschodnich na obszarze ZSRR (DZIĘDZIELEWICZ, 1920). Prócz tego BOTOȘĂNEANU (1957) znalazł w Rumunii formę tego gatunku, którą opisał jako podgatunek *Melampophylax nepos triangulifera* BOTOȘĂNEANU.

Chaopteryx fusca BRAUER

Znaleziono 1 ♂ w środkowym odcinku Doliny Strążyskiej w Tatrach (22 X 1957). W Polsce wykazany został dotychczas z Sopotu (BRISCHKE, 1886) i z okolic Myślenic koło Krakowa (RACIĘCKA, 1933). Poza Polską występowanie tego gatunku zanotowano w Finlandii, Austrii, Jugosławii i na Węgrzech.

PIŚMIENNICTWO

- BOTOȘĂNEANU L. 1957, Recherches sur les Trichoptères (imagos) de Roumanie. Polskie Pismo Ent., Wrocław, **26**, str. 383–433, 26 tab.
- BRISCHKE C. 1886, Bericht über eine zoologische Excursion nach Seeresen. Ber. Westpr. Bot. Zool. Ver., Danzig, **9**, str. 73–91.
- DEMEL K. 1923, Ugrupowanie etologiczne makrofauny w strefie litoralnej jeziora Wigierskiego. Prace Inst. Nenc., Lwów—Warszawa, **29**, 52 str., 4 tab.
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1867, Wykaz owadów siatkoskrzydłych (*Neuroptera*). Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **1**, str. [158–165].
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1889, Nowy dodatek do fauny owadów siatkoskrzydłych. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **23**, str. 112–118.
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1891, Przegląd fauny krajowej owadów siatkoskrzydłych (*Neuroptera* — *Pseudoneuroptera*). Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **26**, str. 26–151.
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1895, Zestawienie zapisków o owadach siatkoskrzydłych w Tatrach. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **30**, str. 1–40.
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1911, Owady siatkoskrzydłe (*Neuropteroidea*) zebrane w zachodnich Karpatach w roku 1909. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **45**, str. 39–44.
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1919, Owady siatkoskrzydłe ziem Polski. Rozpr. i Wiad. z Muz. Dzied., Lwów, **3**, 3–4, str. 105–168.
- DZIĘDZIELEWICZ J. 1920, Owady siatkoskrzydłe ziem Polski (dokończenie). Rozpr. i Wiad. z Muz. Dzied., Lwów, **4**, 1–4, str. 1–172.
- MAC LACHLAN R. 1874–1880, A monographic revision and synopsis of the Trichoptera of the European fauna. London—Berlin, 523 str. Suppl. 1, 1–12 str., Suppl. 2, str. 13–103, 59 tab.
- MAJEWSKI E. 1882, *Insecta Neuroptera polonica*. Systematyczny wykaz owadów żyłkoskrzydłych polskich. Warszawa, 42 str.
- MAJEWSKI E. 1885, Owady żyłkoskrzydłe. Warszawa, 40 str.
- MIKULSKI J. 1931, Przyczynek do znajomości fauny doliny Popradu w okolicy Muszyny: *Ephemeroptera*, *Trichoptera* i *Neuroptera*. Spraw. Kom. Fizjogr., Kraków, **65**, str. 81–82.
- MINKIEWICZ S. 1914, Przegląd fauny jezior tatrzańskich. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **48**, str. 114–137, 5 tab.
- NOWICKI M. 1865, *Insecta Haliciae Musei Dzieduszyckiani. Cracoviae*, 87 str.
- NOWICKI M. 1867, Zapiski fauny tatrzańskiej. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **1**, str. [179–206].
- NOWICKI M. 1870, Zapiski fauniczne. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **4**, str. 1–26.
- RACIĘCKA M. 1933, Przyczynek do znajomości chróścików (*Trichoptera*) ziem Polski. Polskie Pismo Ent., Lwów, **12**, 1–4, str. 17–27.
- ROSTOCK M. 1888, *Neuroptera Germanica — Die Netzflügler Deutschlands*. Sonderabdr. d. Jahresber. d. Ver. Nat., Zwickau, 198 str., 10 tab.
- RZÓSKA J. 1935, Badania nad ekologią i rozmieszczeniem fauny brzeżnej dwu jezior polskich (j. Kierskie i j. Wigierskie). Prace Pozn. Tow. Przyj. Nauk, Poznań, **B, 7**, 6, str. 1–151.
- SCHILLE F. 1902, Materiały do fauny owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków doliny Popradu. Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **36**, str. 77–95.
- TOMASZEWSKI W. 1932, Beitrag zur Kenntnis der Tierwelt schlesischer Bergbäche. Abh. Naturfor. Ges., Gorlitz, **31**, 3, str. 1–80, 12 rys.
- ULMER G. 1909, *Trichoptera. Die Susswasserfauna Deutschlands*, Jena, 5/6, str. 1–326, 467 rys.
- ULMER G. 1936, *Trichoptera. Die Tierwelt Mitteleuropas*, Leipzig, **6**, 3, str. 1–46, 3 tab., 138 rys.
- WIERZEJSKI A. 1883, Dodatek do fauny sieciówek (*Neuroptera*). Spraw. Kom. Fyzyogr., Kraków, **17**, str. 233–255.

РЕЗЮМЕ

Автор приводит пять новых видов ручейников для фауны Татр, Сондецкого Бескида и Бещад. Один из этих видов, *Rhyacophila polonica* MAC LACH, является новым для фауны Польши.

SUMMARY

In this paper the author represents five new species for the fauna of the Polish Carpathian mountains. These species have been collected in Tatry, Beskid Sądecki and Bieszczady. One of the species — *Rhyacophila polonica* MAC LACH. — is a new species for the fauna Polands.

Redaktor pracy — doc. dr W. Bazyluk

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1961

Nakład 1650+150 egz. Ark. wyd. 0,25, druk. 0,25. Papier druk. sat. kl. III, 80 g. B1. Cena zł 6.—

Nr zam. 47/61 — Wrocławska Drukarnia Naukowa